

Handläggare
Richard Folkebrant**Mottagare**
Kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen

richard.folkebrant@koping.se

Yttrande – Svar på remiss – SOU 2026:32 – Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Ärendebeskrivning

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat SOU 2026:32 Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner.

Köpings kommun avser att lämna ett eget remissyttrande. I yttrandet tillstyrks huvuddelen av förslagen, samtidigt som kommunen lyfter behovet av att även medelstora industrikommuner och kommuner i industriell omställning omfattas av stöd för bland annat markberedskap, infrastruktur och kompetensförsörjning.

Remissen har remitterats vidare till samhällsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och social och arbetsmarknadsnämnden för att ge möjlighet att avge yttrande inför framskrivandet av remissvaret.

Remissvaret ska lämnas senast den 12 oktober 2026.

Yttrande Sammanfattning

Köpings kommun välkomnar utredningens ambition att stärka kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner och tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

Utredningen beskriver på ett relevant sätt den obalans som kan uppstå mellan de tidiga kostnader och risker som en kommun behöver bära för att möjliggöra en etablering eller expansion och de samhällsekonomiska och kommunalekonomiska nyttor som uppstår först senare.

För Köpings kommun är frågan strategiskt viktig. Köping är en utpräglad industrikommun med en stark tillverkningsindustri, stora industriarbetsgivare och

ett betydande antal små och medelstora företag som verkar i industriella värdekedjor. Kommunen har samtidigt goda förutsättningar för fortsatt utveckling genom sitt geografiska läge och tillgången till väg, järnväg och hamn.

Köpings kommun har ambitionen att även framöver vara en kommun som kan säga ja till företag som vill etablera sig, investera och växa. Kommunen arbetar därför långsiktigt med bland annat fysisk planering, verksamhetsmark, företagsservice, kompetensförsörjning och infrastruktur.

För att de föreslagna statliga insatserna ska få full effekt anser Köpings kommun att det fortsatta arbetet särskilt behöver säkerställa att:

1. medelstora industrikommuner omfattas av stödformerna
2. större industriell omställning kan jämföras med etablering och expansion när konsekvenserna för kommunen är jämförbara
3. flera sammanhängande investeringar och expansioner inom befintlig industri och industriella värdekedjor kan beaktas samla
4. strategisk plan- och markberedskap kan omfattas av statligt stöd
5. transportinfrastruktur omfattar väg, järnväg, hamn, industrispår och intermodala lösningar
6. kompetensförsörjning, arbetskraftsrörlighet och möjligheten till snabb omställning ges stor betydelse
7. investeringar av betydelse för försvarsindustri, försörjningsberedskap och strategiska värdekedjor omfattas

Köpings kommuns utgångspunkter

Köpings kommun har under lång tid varit en betydande svensk industriort. Tillverkningsindustrin har stor betydelse för kommunens sysselsättning, kompetensförsörjning och ekonomiska utveckling.

Volvo är en av kommunens största privata arbetsgivare. Runt större industriella verksamheter finns samtidigt ett ekosystem av små och medelstora företag med kompetens inom bland annat avancerad tillverkning, bearbetning, teknik, automation och logistik. Flera företag verkar som underleverantörer inom fordonsindustrin och i värdekedjor som också har betydelse för bland annat försvarsindustrin.

Köping befinner sig samtidigt i industriell omställning. Avvecklingen av GKN:s verksamhet visar hur förändringar hos en större industriarbetsgivare snabbt får konsekvenser för arbetsmarknaden och det lokala näringslivet. Samtidigt kan sådan omställning frigöra industriell kompetens som kan tas till vara genom expansioner i andra företag, nyetableringar och nya industriella verksamheter.

Kommunens näringslivspolitik behöver därför samtidigt kunna hantera etablering, expansion och omställning.

Köpings kommun har också förutsättningar för fortsatt utveckling genom sitt strategiska läge i Mälardalen. Kombinationen av E18, järnväg och Köpings hamn skapar särskilt goda förutsättningar för industri, logistik och andra transportintensiva verksamheter.

Kommunens näringslivsprogram för 2025–2030 anger en tydlig ambition att skapa goda förutsättningar för befintliga företag att växa och för nya företag att starta och etablera sig. Detta behöver stödjas av långsiktig fysisk planering och beredskap för framtida verksamhetsmark.

Köpings kommun arbetar med en ny kommunövergripande översiktsplan med sikte mot 2050. Kommunen ser potential att långsiktigt utveckla ytterligare mark för verksamheter. Den strategiska inriktningen är att kommunen behöver kunna möta framtida behov av bostäder, verksamheter, infrastruktur och teknisk försörjning.

Mot denna bakgrund lämnar Köpings kommun följande synpunkter på utredningens förslag.

5.2 Investeringsfrämjande

Köpings kommun delar utredningens bedömning att kommunernas investeringsfrämjande arbete är en viktig del av förmågan att attrahera och ta emot investeringar.

För mindre och medelstora kommuner kan en enskild större etableringsprocess kräva resurser och specialistkompetenser som kommunen normalt inte behöver upprätthålla.

Samtidigt vill Köpings kommun framhålla att investeringsfrämjandet behöver omfatta mer än arbetet med att attrahera helt nya företag.

I en etablerad industrikommun kan expansioner hos befintliga företag, investeringar hos underleverantörer och omställning inom befintliga industriella värdekedjor sammantaget ha minst lika stor betydelse som en enskild nyetablering.

Köpings kommun anser därför att det nationella investeringsfrämjandet tydligare bör omfatta såväl nyetableringar som expansioner, reinvesteringar och strategisk industriell omställning.

5.3.1 Statlig rådgivningsfunktion

Köpings kommun tillstyrker förslaget om att inrätta en permanent statlig rådgivningsfunktion.

Kommunen bedömer att en sådan funktion kan vara särskilt värdefull för mindre och medelstora kommuner som inte kontinuerligt hanterar mycket stora etableringar.

Köpings kommun anser samtidigt att funktionen bör ha en tydlig samordnande roll gentemot staten. Vid större etableringar behöver kommunen ofta föra parallella dialoger med flera myndigheter och andra offentliga aktörer.

Rådgivningsfunktionen bör därför inte enbart fungera som kunskapsbank utan även kunna bidra till konkret koordinering mellan berörda statliga myndigheter, regionen och kommunen.

Köpings kommun ser positivt på att Business Sweden föreslås få ansvar för funktionen men anser att kriterierna för aktivt stöd inte får utformas så snävt att endast ett fåtal mycket stora nationella etableringar omfattas.

Köpings kommun tillstyrker förslaget men anser att funktionen bör kunna ge aktivt stöd även vid större expansioner och industriell omställning samt ges ett tydligt uppdrag att samordna berörda statliga aktörer.

5.4.2 Incitamentspeng för kommuners åtgärder

Köpings kommun tillstyrker förslaget om ett riktat statsbidrag för kommunala åtgärder vid företagsetableringar och företagsexpansioner.

Kommunen delar utredningens bedömning att det finns en tidsmässig obalans mellan kommunens kostnader och de framtida intäkterna från en etablering eller expansion.

För Köpings kommun är det särskilt viktigt att stödet kan användas tidigt i etableringsprocessen.

En kommun som vill kunna erbjuda konkurrenskraftig verksamhetsmark behöver ofta investera innan det finns ett slutligt etableringsbeslut.

Det kan handla om exempelvis:

- fysisk planering
- markförvärv
- markberedskap
- miljötekniska och geotekniska undersökningar
- sanering
- vatten och avlopp
- dagvattenhantering
- väganslutningar
- projektledning och etableringssamordning
- förstärkt tillstånds- och myndighetskapacitet

Köpings kommun anser därför att incitamentspengen uttryckligen bör kunna användas för strategisk plan- och markberedskap när det finns en tydlig potential för industriell utveckling eller andra etableringar av större regional eller nationell betydelse.

Kommunen anser vidare att stöd ska kunna aktualiseras även när flera investeringar inom samma industriella värdekedja sammantaget skapar betydande behov av kommunala åtgärder.

Den föreslagna ekonomiska ramen på 200–250 miljoner kronor under fem år framstår samtidigt som begränsad sett till de potentiella kostnaderna för mark, infrastruktur och kommunal kapacitetsförstärkning.

Köpings kommun tillstyrker förslaget men anser att användningsområdet bör förtydligas och att regeringen bör följa upp stödets omfattning och vid behov förstärka den ekonomiska ramen.

5.5 Bostadsbyggande och bosättning

5.5.2 Hyresförlustgaranti

Köpings kommun tillstyrker förslaget om en statlig hyresförlustgaranti i etablerings- och omställningskommuner.

Kommunen delar utredningens bedömning att bostadsmarknaden i många mindre och medelstora kommuner fungerar annorlunda än i storstadsregionerna.

En industriinvestering kan relativt snabbt skapa behov av arbetskraft och bostäder samtidigt som fastighetsmarknaden behöver längre tid för att reagera.

En statlig riskdelning kan därför bidra till att investeringar i bostäder genomförs tidigare än vad som annars hade varit möjligt.

Köpings kommun ser positivt på att begreppet omställningskommun används i förslaget och anser att motsvarande perspektiv bör få genomslag även i övriga stödformer i utredningen.

5.5.3 Räntebidrag till privatpersoner

Köpings kommun är positiv till ambitionen att underlätta inflyttning och bostadsbyggande i etablerings- och omställningskommuner.

Kommunen vill samtidigt framhålla att bostadspolitiska insatser bör utformas så att de ger faktisk effekt och inte medför en administrativ hantering som är oproportionerlig i förhållande till stödets storlek.

Köpings kommun har i övrigt inget att invända mot utredningens förslag.

5.6.1 Tillväxtpott för infrastruktursatsningar

Köpings kommun tillstyrker förslaget om att införa en särskild tillväxtpott i den nationella planen för transportinfrastruktur.

För Köping är frågan av särskilt stor betydelse.

Kombinationen av E18, järnväg och Köpings hamn innebär att kommunen har en strategisk funktion för industriella godsflöden i Mälardalen.

Köpings kommun anser därför att begreppet transportinfrastruktur måste tillämpas trafikslagsövergripande.

Tillväxtpotten bör kunna användas för åtgärder avseende:

- statligt vägnät och anslutningar
- järnvägskapacitet
- industrispår
- hamninfrastruktur och hamnanslutningar
- logistiknoder
- intermodala transportlösningar

Kommunen vill samtidigt uppmärksamma skillnaden mellan företagens och kommunernas investeringshorisont och den statliga infrastrukturplaneringen. En industriinvestering kan gå från beslut till genomförande på några få år medan större statliga infrastrukturåtgärder kan ha betydligt längre ledtider.

Det riskerar att bli ett konkret etableringshinder.

Köpings kommun tillstyrker förslaget men anser att tillväxtpotten bör utformas trafikslagsövergripande och kunna användas för att påskynda mindre och medelstora åtgärder som är direkt avgörande för en etablering eller expansion.

Köpings kommun anser också att den föreslagna nivån om 100 miljoner kronor per år bör följas upp i relation till efterfrågan och de faktiska investeringsbehoven.

5.6.2 Medfinansiering av transportinfrastruktur

Köpings kommun ser positivt på att Trafikverket föreslås få i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för medfinansiering och förskottering.

Kommunen delar utgångspunkten att ansvar och ekonomiska risker behöver vara tydliga när avtal ingås.

Köpings kommun ser också positivt på principen att staten bör bära risken för fördringar som kommunen inte har möjlighet att påverka.

Köpings kommun tillstyrker utredningens inriktning.

5.7 Kompetensförsörjning och arbetskraftsrörlighet

Kompetensförsörjning är enligt Köpings kommun en av de mest avgörande frågorna för möjligheten att attrahera, realisera och behålla industriinvesteringar.

För Köping handlar frågan både om att attrahera ny kompetens och om att bättra ta till vara den kompetens som redan finns i kommunen och den funktionella arbetsmarknadsregionen.

Den industriella omställningen visar behovet av system som snabbt kan matcha kompetens som frigörs från en verksamhet mot rekryteringsbehov i andra företag.

Köpings kommun bedömer också att förslagen kan bidra till en bättre matchning mellan kommuner och regioner med arbetskraftsbehov och områden med högre arbetslöshet. En väl fungerande sådan matchning är viktig för att större investeringar ska kunna realiseras och samtidigt skapa långsiktiga samhällsekonomiska effekter.

5.7.1 Flyttningsbidrag

Köpings kommun tillstyrker förslaget om ersättning för bohagstransport vid flytt av arbetsmarknadsskäl.

Ökad geografisk rörlighet kan bidra till att personer snabbare kan ta arbete på orter där arbetskraft efterfrågas och därmed stärka företagens möjligheter till kompetensförsörjning.

För en kommun är det samtidigt viktigt att nya arbetstillfällen också bidrar till faktisk bosättning och långsiktig befolkningsutveckling. Den kommunalekonomiska nyttan av en etablering uppstår i hög grad när personer inte enbart arbetar i kommunen utan även bosätter och folkbokför sig där.

Köpings kommun anser därför att flyttstödet bör utformas så att det främjar faktisk bosättning och kvarboende på den nya arbetsorten eller i dess funktionella arbetsmarknadsregion.

Stödets effekter på flyttmönster, bosättning, kvarboende och matchning bör följas upp nationellt.

Köpings kommun tillstyrker förslaget och anser att stödets utformning och uppföljning bör främja varaktig bosättning och en långsiktigt fungerande matchning.

5.7.2 Extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux

Köpings kommun tillstyrker förslaget om möjlighet till extra statsbidrag för yrkesvux vid större etableringar och expansioner.

För en industrikommun är möjligheten att snabbt dimensionera och anpassa utbildningar efter näringslivets behov central.

Köpings kommun anser att motsvarande möjlighet även bör kunna användas vid större industriell omställning. Om ett större antal personer behöver ställa om samtidigt som andra arbetsgivare har kompetensbehov bör utbildningssystemet snabbt kunna bidra till matchningen.

För att stödet ska få avsedd effekt behöver processen för extra tilldelning vara snabb, enkel och förutsebar. Beslut om finansiering behöver kunna fattas inom en tidsram som gör det möjligt för kommunen eller utbildningsanordnaren att dimensionera, planera och starta utbildningar när kompetensbehovet faktiskt uppstår.

Det är både samhällsekonomiskt effektivt och viktigt för att behålla industriell kompetens lokalt och regionalt.

Köpings kommun tillstyrker förslaget och anser att industriell omställning uttryckligen bör vara en grund för extra tilldelning samt att ansöknings- och beslutsprocessen behöver utformas för snabb hantering.

5.7.3 Nedskrivning av studieskulder

Köpings kommun är positiv till att regeringen utreder möjligheten till nedskrivning av studieskulder som ett verktyg för att attrahera och behålla kompetens.

Ett sådant system kan vara särskilt relevant för yrkesgrupper och specialistkompetenser där konkurrensen om arbetskraften är stor och där brist på kompetens riskerar att begränsa företagens möjligheter att investera och växa.

Ett eventuellt framtida system bör utformas utifrån dokumenterade kompetensbehov och så att även industrikommuner i södra och mellersta Sverige kan omfattas, snarare än att stödet begränsas utifrån enbart geografiska kriterier.

Köpings kommun är positiv till att frågan utreds vidare och anser att möjligheten att attrahera och långsiktigt behålla nyckelkompetenser bör vara en central utgångspunkt.

Ett bredare perspektiv på nationellt strategiska investeringar

Köpings kommun vill därutöver lyfta en fråga som enligt kommunens bedömning behöver få större betydelse i den fortsatta beredningen.

Utredningen har ett tydligt fokus på investeringar som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

Det förändrade säkerhetspolitiska läget innebär samtidigt att Sveriges industriella kapacitet fått ytterligare en strategisk dimension.

Investeringar inom bland annat försvarsindustrin, energisystemet, transportsektorn och andra samhällskritiska värdekedjor kan vara av stor nationell betydelse även när den enskilda investeringen inte primärt motiveras av klimatomställning.

För industrikommuner med etablerade leverantörsnätverk kan dessutom expansion ske genom ett stort antal investeringar hos små och medelstora företag snarare än genom en enskild mycket stor etablering.

Köpings kommun anser därför att kriterierna för statligt stöd bör inkludera investeringar av betydelse för Sveriges försvarsförmåga, försörjningsberedskap, industriella robusthet och strategiska värdekedjor.

Kommunernas beredskap att säga ja

Köpings kommun vill avslutningsvis framhålla att en framgångsrik nationell etableringspolitik förutsätter att kommunerna kan arbeta långsiktigt innan en konkret etableringsförfrågan uppstår.

När ett företag efterfrågar större sammanhängande verksamhetsmark är det ofta för sent att först då börja diskutera var marken ska ligga, hur den ska planläggas och hur nödvändig infrastruktur ska finansieras.

Planberedskap, markberedskap och infrastrukturberedskap är därför i sig delar av Sveriges investeringsfrämjande förmåga.

Köpings kommun har ambitionen och förutsättningarna att bidra till Sveriges fortsatta industriella utveckling. Kommunens geografiska läge, industriella tradition, befintliga kompetens, transportinfrastruktur och möjligheter till fortsatt fysisk utveckling skapar förutsättningar för nya investeringar.

Kommunen är beredd att ta sitt ansvar för att möjliggöra dessa investeringar.

När investeringarna samtidigt bidrar till nationell konkurrenskraft, export, klimatomställning, försörjningsberedskap eller försvarsförmåga behöver staten vara beredd att dela såväl ansvaret som den ekonomiska risken.

Det är enligt Köpings kommun en viktig förutsättning för att fler svenska kommuner även framöver ska kunna säga ja.

Sammanfattande ställningstaganden

Köpings kommun:

1. tillstyrker förslaget om en permanent statlig rådgivningsfunktion men anser att den även bör ha en tydlig statlig samordningsfunktion.
2. tillstyrker förslaget om incitamentspeng men anser att strategisk plan- och markberedskap uttryckligen ska kunna omfattas och att stödets ekonomiska omfattning bör följas upp.
3. tillstyrker förslaget om statlig hyresförlustgaranti.
4. är positiv till inriktningen för räntebidrag men betonar behovet av enkel administration och faktisk effekt.
5. tillstyrker förslaget om en tillväxtpott men anser att den ska vara trafikslagsövergripande och omfatta väg, järnväg, hamn, industrispår och intermodala lösningar.
6. tillstyrker inriktningen att tydliggöra ansvar och ekonomiska risker vid medfinansiering och förskottering av statlig transportinfrastruktur.
7. tillstyrker ersättning för bohagstransport vid flytt av arbetsmarknadsskäl och anser att stödet bör främja faktisk bosättning och kvarboende samt följas upp nationellt.
8. tillstyrker extra statsbidrag till yrkesvux och anser att större industriell omställning uttryckligen ska kunna utgöra grund för extra tilldelning samt att processen för tilldelning måste vara snabb och enkel.
9. är positiv till fortsatt utredning om nedskrivning av studieskulder som ett verktyg för att attrahera och behålla nyckelkompetenser.
10. anser att medelstora industrikommuner och omställningskommuner måste kunna omfattas av de statliga insatserna.

11. anser att flera sammanhängande investeringar och expansioner inom befintlig industri och industriella värdekedjor ska kunna bedömas samlat.
12. anser att investeringar av strategisk betydelse för försvarsindustri, försörjningsberedskap och industriell robusthet bör kunna omfattas av stödsystemen.

Köpings kommun bedömer att dessa kompletteringar skulle stärka förslagets förmåga att möta de faktiska förutsättningarna i Sveriges industrikommuner och därmed bidra till ökad investeringskraft, förbättrad matchning på arbetsmarknaden och stärkt svensk konkurrenskraft.

Pär Eriksson
Kommunchef

Richard Folkebrant
Näringslivschef